

I pielikums grozītajai nodrošinājuma regulai par gaisa kuģu ekspluatāciju

Grozījumi IV pielikumam — CAT (S, B) daļai

Saturs

Grozījumi IV pielikumam (CAT daļai)	5
A apakšdaļa — Vispārējās prasības	5
“CAT.GEN.105 Motorplanieri tūristu pārvadāšanai, ar dzinēju aprīkoti planieri un jauktie baloni.....	5
“2. sadaļa — Nemotorizēti gaisa kuģi.....	5
CAT.GEN.NMPA.100 Kapteiņa pienākumi.....	5
CAT.GEN.NMPA.105 Papildu apkalpes loceklis gaisa balonā	7
CAT.GEN.NMPA.110 Kapteiņa pilnvaras.....	7
CAT.GEN.NMPA.115 Kopēja valoda.....	7
CAT.GEN.NMPA.120 Pārnēsājamas elektroniskas ierīces.....	7
CAT.GEN.NMPA.125 Informācija par avārijas un izdzīvošanas aprīkojumu gaisa kuģī	7
CAT.GEN.NMPA.130 Alkohols un narkotikas.....	7
CAT.GEN.NMPA.135 Drošības apdraudējums	7
CAT.GEN.NMPA.140 Dokumenti, rokasgrāmatas un informācija, kam jābūt gaisa kuģī	8
CAT.GEN.NMPA.145 Dokumentu un ierakstu uzrādīšana	9
CAT.GEN.NMPA.150 Bīstamu kravu pārvadājumi	9
CAT.GEN.NMPA.155 Tūlītēja reakcija uz drošības problēmām	9
B apakšdaļa — Eksploatācijas procedūras.....	10
“2. sadaļa — Nemotorizēti gaisa kuģi.....	10
CAT.OP.NMPA.100 Lidlauku un eksploatācijas vietu izmantošana	10
CAT.OP.NMPA.105 Trokšņu mazināšanas procedūras gaisa baloniem un ar dzinēju darbināmiem planieriem	10
CAT.OP.NMPA.110 Degvielas vai balasta krājumi un plānošana — gaisa baloni	10
CAT.OP.NMPA.115 Īpašu kategoriju pasažieru (SCP) pārvadāšana	10
CAT.OP.NMPA.120 Pasažieru instruktāža	10
CAT.OP.NMPA.125 Gatavošanās lidojumam	10
CAT.OP.NMPA.130 ATS lidojuma plāna iesniegšana	11
CAT.OP.NMPA.135 Pasažieru salona un pilotu kabīnes nodrošināšana — gaisa baloni.....	11
CAT.OP.NMPA.140 Smēķēšana gaisa kuģī.....	11
CAT.OP.NMPA.145 Meteoroloģiskie apstākļi	11

CAT.OP.NMPA.150	Ledus un citi sārņotāji — procedūras lidlaukos	11
CAT.OP.NMPA.155	Pacelšanās apstākļi	11
CAT.OP.NMPA.160	Nestandarta situāciju modelēšana lidojumā	12
CAT.OP.NMPA.165	Degvielas un balasta apsaimniekošana lidojumā — gaisa baloni.....	12
CAT.OP.NMPA.170	Papildu skābekļa lietošana.....	12
CAT.OP.NMPA.175	Nolaišanās un nosēšanās apstākļi.....	12
CAT.OP.NMPA.180	Ekspluatācijas ierobežojumi — karstā gaisa baloni.....	12
CAT.OP.NMPA.185	Ekspluatācijas ierobežojumi — planieri.....	12
C	apakšdaļa — Gaisa kuģa darbības rādītāji un ekspluatācijas ierobežojumi.....	13
	“4. sadaļa — Planieri	13
CAT.POL.S.100	Ekspluatācijas ierobežojumi.....	13
CAT.POL.S.105	Svēršana	13
CAT.POL.S.110	Veiktspēja.....	13
	“5. sadaļa — Gaisa baloni.....	14
CAT.POL.B.100	Ekspluatācijas ierobežojumi	14
CAT.POL.B.105	Svēršana.....	14
CAT.POL.B.110	Masas noteikšanas sistēma.....	14
CAT.POL.B.115	Veiktspēja	14
D	apakšdaļa — Instrumenti, dati, iekārtas	15
	“3. sadaļa — Planieri	15
CAT.IDE.S.100	Instrumenti un iekārtas — vispārējas prasības.....	15
CAT.IDE.S.105	Lidojumam obligāto iekārtu saraksts	15
CAT.IDE.S.110	Ekspluatācija saskaņā ar <i>VFR</i> — lidojumu un navigācijas instrumenti	15
CAT.IDE.S.115	Lidošana mākoņos — lidojumu un navigācijas instrumenti.....	16
CAT.IDE.S.120	Sēdekļi un ierobežotājsistēmas	16
CAT.IDE.S.125	Papildu skābeklis.....	16
CAT.IDE.S.130	Lidojumi virs ūdens.....	16
CAT.IDE.S.135	Izdzīvošanas ierīces.....	17
CAT.IDE.S.140	Radiosakaru iekārta.....	17
CAT.IDE.S.145	Navigācijas ierīces	17
CAT.IDE.S.150	Uztvērējraidītājs	17
	“4. sadaļa — Gaisa baloni.....	18
CAT.IDE.B.100	Instrumenti un iekārtas — vispārējas prasības	18

CAT.IDE.B.105 Lidojumam obligāto iekārtu saraksts.....	18
CAT.IDE.B.110 Eksploatācijas gaismas	18
CAT.IDE.B.115 Eksploatācija saskaņā ar <i>VFR</i> — lidojumu un navigācijas instrumenti un saistītās iekārtas	19
CAT.IDE.B.120 Ierobežotājsistēmas.....	19
CAT.IDE.B.125 Pirmās palīdzības komplekti.....	19
CAT.IDE.B.130 Papildu skābeklis	19
CAT.IDE.B.135 Pārnēsājami ugunsdzēsības aparāti.....	19
CAT.IDE.B.140 Lidojumi virs ūdens	20
CAT.IDE.B.145 Izdzīvošanas ierīces	20
CAT.IDE.B.150 Dažādas iekārtas	20
CAT.IDE.B.155 Radiosakaru iekārta	20
CAT.IDE.B.160 Uztvērējraidītājs.....	20

Grozījumi IV pielikumam (CAT daļai)

Regulas (EK) Nr. xx/xxxx IV pielikumu ("CAT daļu") groza šādi.

A apakšdaļa — Vispārējas prasības

1) A apakšdaļai "Vispārējas prasības" pievieno šādu jaunu noteikumu:

"CAT.GEN.105 Motorplanieri tūristu pārvadāšanai, ar dzinēju aprīkoti planieri un jauktie baloni

- a) Ar dzinēju aprīkotus planierus, izņemot motorplanierus tūristu pārvadāšanai, ekspluatē un aprīko saskaņā ar prasībām par planieriem.
- b) Motorplanierus tūristu pārvadāšanai (TMG) ekspluatē saskaņā ar šādām prasībām:
  - 1) prasībām par lidmašīnām, ja tos darbina ar dzinēju; un
  - 2) prasībām par planieriem, ja tos darbina, nelietojot dzinēju.
- c) TMG jāaprīko saskaņā ar noteikumiem par lidmašīnām, ja vien CAT.IDE.A punktā nav noteikts citādi.
- d) Jauktos balonus ekspluatē saskaņā ar prasībām par karstā gaisa baloniem."

2) A apakšdaļai "Vispārējas prasības" pievieno šādu jaunu 2. sadaļu:

"2. sadaļa — Nemotorizēti gaisa kuģi

CAT.GEN.NMPA.100 Kapteiņa pienākumi

- a) Kapteinis:
  - 1) atbild par visu apkalpes locekļu un pasažieru drošību, kuri ir uz klāja, no brīža, kad kapteinis ierodas gaisa kuģī, līdz brīdim, kad viņš/viņa pēc lidojuma beigām atstāj gaisa kuģi;
  - 2) atbild par gaisa kuģa ekspluatāciju un drošību:
    - i) gaisa balonos — no brīža, kad tiek sākta balona apvalka piepūšana, līdz brīdim, kad no balona apvalka ir izlaists gaiss, izņemot gadījumā, ja gaisa pildīšanas fāzē kapteinis pienākumus ir uzticējis kādai citai kvalificētai personai līdz kapteiņa ierašanās brīdim, kā norādīts ekspluatācijas rokasgrāmatā (OM);
    - ii) planieros — no brīža, kad tiek sākta palaišanas procedūra, līdz brīdim, kad planieris apstājas pēc lidojuma beigām;

- 3) ir pilnvarots dot visas pavēles un veikt atbilstīgus pasākumus, lai gādātu gan par gaisa kuģa, gan par personu un/vai īpašuma, kas ir uz klāja, drošību atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 216/2008 IV pielikuma 7.c punktam;
  - 4) ir pilnvarots nepārvadāt un likt, lai izsēdina ikvienu personu, kas var radīt potenciālus draudus gaisa kuģa vai personu uz tā klāja drošībai;
  - 5) neļauj lidmašīnā pārvadāt personas, kas šķiet tādā alkohola vai narkotiku ietekmē, ka varētu apdraudēt lidmašīnas vai personu uz tā klāja drošību;
  - 6) nodrošina, lai visi pasažieri būtu instruēti par drošības pasākumiem;
  - 7) nodrošina visu ekspluatācijas procedūru un kontrolsarakstu atbilstību ekspluatācijas rokasgrāmatā noteiktajām prasībām;
  - 8) nodrošina pirmslidojuma pārbaudes veikšanu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2042/2003 I pielikumā (M daļā) noteiktajām prasībām; un
  - 9) pārliecinās, ka attiecīgais avārijas aprīkojums ir ērti pieejams tūlītējai lietošanai;
  - 10) ievēro ekspluatanta notikumu ziņošanas shēmu attiecīgās prasības;
  - 11) ievēro visus lidojumu un darba laika ierobežojumus (*FTL*) un atpūtas prasības, kas piemērojamas kapteiņa darba pienākumiem;
  - 12) veicot darba pienākumus pie vairāk nekā viena ekspluatanta:
    - i) reģistrē savu lidojuma un darba un atpūtas laiku atbilstīgi piemērojamām *FTL* prasībām; un
    - ii) katram ekspluatantam sniedz darba laika plānošanai vajadzīgo informāciju saskaņā ar piemērojamām *FTL* prasībām.
- b) Kapteinis nedrīkst pildīt pienākumus gaisa kuģī:
- 1) esot psihotropo vielu ietekmē vai alkohola reibumā vai jūtoties slikti ievainojuma, noguruma, medikamentu lietošanas, slimības vai līdzīgu iemeslu dēļ;
  - 2) ja pēc dziļūdens niršanas vai asins nodošanas nav pagājis saprātīgs laika posms;
  - 3) ja nav ievērotas piemērojamās medicīniskās prasības;
  - 4) ja viņš/viņa šaubās par savām spējām veikt uzticētos pienākumus; vai
  - 5) ja viņš/viņa zina vai nojauš, ka ir noguris/-usi, kā minēts Regulas (EK) Nr. 216/2008 IV pielikuma 7.f punktā, vai jūtas tik slikti, ka tas var apdraudēt lidojumu.
- c) Avārijas situācijā, kad jāpieņem tūlītēji lēmumi un jāveic tūlītējas darbības, gaisa kuģa kapteinis veic visas darbības, ko uzskata par vajadzīgām konkrētos apstākļos saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 216/2008 IV pielikuma 7.d punktu.
- d) Gaisa balona kapteinis:
- 1) atbild par pirmslidojuma instruktāžu personām, kas palīdz piepūst gaisa balona apvalku un izlaist gaisu no tā;
  - 2) nodrošina, lai neviena persona nesmēķētu uz gaisa balona klāja vai gaisa balona tiešā tuvumā; un
  - 3) nodrošina, lai personām, kas palīdz piepūst gaisa balona apvalku un izlaist gaisu no tā, būtu piemērots aizsargapģērbs.

CAT.GEN.NMPA.105 Papildu apkalpes loceklis gaisa balonā

- a) Ja ar gaisa balonu pārvadā vairāk nekā 19 pasažierus, uz gaisa balona klāja jābūt vismaz vienam papildu apkalpes loceklim ar atbilstīgu pieredzi un apmācības līmeni, lai ārkārtas situācijās palīdzētu pasažieriem.
- b) Papildu apkalpes loceklis nedrīkst pildīt pienākumus gaisa balonā:
  - 1) esot psihotropo vielu ietekmē vai alkohola reibumā;
  - 2) jūtoties slikti ievainojuma, noguruma, medikamentu lietošanas, slimības vai līdzīgu iemeslu dēļ; vai
  - 3) ja pēc dziļūdens niršanas vai asins nodošanas nav pagājis saprātīgs laika posms.

CAT.GEN.NMPA.110 Kapteiņa pilnvaras

Ekspluatants veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka visas personas gaisa kuģī ievēro visas kapteiņa likumīgās pavēles, lai garantētu gaisa kuģī pārvadāto personu vai īpašuma drošību.

CAT.GEN.NMPA.115 Kopēja valoda

Ekspluatants nodrošina, lai visi apkalpes locekļi varētu sazināties vienā kopīgā valodā.

CAT.GEN.NMPA.120 Pārnēsājamas elektroniskas ierīces

Ekspluatants nevienai personai gaisa kuģī neļauj izmantot pārnēsājamas elektroniskas ierīces (*PED*), kas var nelabvēlīgi ietekmēt gaisa kuģa sistēmu un iekārtu darbību, un veic atbilstīgus pasākumus, lai šādu ierīču lietošanu novērstu.

CAT.GEN.NMPA.125 Informācija par avārijas un izdzīvošanas aprīkojumu gaisa kuģī

Ekspluatants nodrošina, ka visos viņa gaisa kuģos vienmēr ir pieejami saraksti ar informāciju par glābšanas un izdzīvošanas iekārtām, lai varētu nodrošināt tūlītēju saziņu ar glābšanas koordinācijas centriem (*RCC*).

CAT.GEN.NMPA.130 Alkohols un narkotikas

Ekspluatants veic vajadzīgos pasākumus, lai neļautu gaisa kuģī iekāpt vai tajā atrasties nevienai personai, kas ir tādā alkohola vai narkotisko vielu reibumā, ka varētu apdraudēt gaisa kuģa vai personu uz tā klāja drošību.

CAT.GEN.NMPA.135 Drošības apdraudējums

Ekspluatants veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka nevienas personas neapdomīga vai nevērīga rīcība vai atturēšanās no rīcības:

- a) neapdraud ne gaisa kuģi, ne personas, kas atrodas gaisa kuģī vai uz zemes; vai
- b) nerada vai neveicina tādus apstākļus, kad gaisa kuģis var apdraudēt kādu personu vai īpašumu.

CAT.GEN.NMPA.140 Dokumenti, rokasgrāmatas un informācija, kam jābūt gaisa kuģī

- a) Katrā lidojumā (ja vien nav norādīts citādi) gaisa kuģī jābūt šādu dokumentu, rokasgrāmatu un informācijas oriģināliem vai to kopijām:
- 1) gaisa kuģa lidojumu rokasgrāmata (*AFM*) vai līdzvērtīgs dokuments(-i);
  - 2) reģistrācijas apliecības oriģināls;
  - 3) lidojumderīguma apliecības (*CofA*) oriģināls;
  - 4) trokšņa līmeņa sertifikāts (ja piemērojams);
  - 5) gaisa kuģa ekspluatanta apliecības (*AOC*) kopija;
  - 6) attiecīgā gaisa kuģa tipa ekspluatācijas specifikācija, kas izdota kopā ar *AOC* (ja piemērojams);
  - 7) radionavigācijas sakaru izmantošanas licence (ja piemērojams);
  - 8) trešās puses civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas apliecība(-s);
  - 9) gaisa kuģa lidojumu žurnāls vai līdzvērtīgs dokuments;
  - 10) gaisa kuģa tehniskais borta žurnāls saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2042/2003 I pielikumu (M daļu) (ja piemērojams);
  - 11) sīka informācija par reģistrēto gaisa satiksmes dienestu (*ATS*) lidojuma plānu (ja piemērojams);
  - 12) plānotā lidojuma maršruta un visu iespējamu noviržu dēļ paredzamo maršrutu jaunākās un atbilstīgās aeronavigācijas kartes;
  - 13) procedūras un vizuālie brīdinājuma signāli, ko izmanto, pārtverot gaisa kuģi, vai tad, ja gaisa kuģis ir pārtverts;
  - 14) informācija par meklēšanas un glābšanas dienestiem paredzētā lidojuma teritorijai;
  - 15) atbilstīgi paziņojumi pilotiem par maršrutu (*NOTAM*) un aeronavigācijas informācijas dienestu (*AIS*) instruktāžas dokumentācija;
  - 16) atbilstīga meteoroloģiskā informācija;
  - 17) pasažieru saraksts (ja piemērojams);
  - 18) planieriem — masas un līdzsvara dokumentācija, bet gaisa baloniem — masas dokumentācija;
  - 19) ekspluatācijas lidojuma plāns (ja piemērojams); un
  - 20) visi citi dokumenti, kas varētu būt vajadzīgi lidojumā vai ko varētu pieprasīt valstis, kuras saistītas ar konkrēto lidojumu.
- b) Neatkarīgi no a) apakšpunkta šeit norādītos dokumentus, rokasgrāmatas un informāciju drīkst pārvadāt izgūšanas nesējlidzeklī vai uzglabāt lidlaukā vai ekspluatācijas vietā lidojumos:
- 1) kuros pacelšanos un nosēšanos paredzēts veikt vienā un tajā pašā lidlaukā vai ekspluatācijas vietā; vai
  - 2) kurus paredzēts veikt vietējā teritorijā, kas norādīta ekspluatācijas rokasgrāmatā.

CAT.GEN.NMPA.145 Dokumentu un ierakstu uzrādīšana

Kapteinis iespējami drīz pēc iestādes pilnvarotas personas lūguma šai personai uzrāda vajadzīgo dokumentāciju, kam jābūt gaisa kuģī.

CAT.GEN.NMPA.150 Bīstamu kravu pārvadājumi

- a) Bīstamu kravu pārvadājumi nav atļauti, izņemot šādus gadījumus:
  - 1) ja uz tām neattiecas Tehniskās instrukcijas par bīstamu kravu drošiem pārvadājumiem gaisā (ICAO Dok. 9284-AN/905) atbilstīgi šo instrukciju 1. daļai; vai
  - 2) ja tās pārvadā pasažieri vai apkalpes locekļi vai tās atrodas bagāžā saskaņā ar Tehnisko instrukciju 8. daļas noteikumiem.
- b) Eksploatants izstrādā procedūras, lai nodrošinātu, ka tiek veikti visi vajadzīgie pasākumi, lai novērstu bīstamu kravu netīšu ienešanu gaisa kuģī.
- c) Eksploatants sniedz darbiniekiem pienākumu pildīšanai vajadzīgo informāciju.

CAT.GEN.NMPA.155 Tūlītēja reakcija uz drošības problēmām

Eksploatants veic:

- a) visus drošības pasākumus, kurus kompetentā iestāde tam deleģējusi saskaņā ar ARO.GEN.135. punkta c) apakšpunktu;
- b) visus pienākumus saistībā ar Aģentūras izdoto obligāto drošības informāciju, tostarp norādījumiem attiecībā uz lidojumderīgumu.”

B apakšdaļa — Eksploatācijas procedūras

3) B apakšdaļai “Eksploatācijas procedūras” pievieno šādu jaunu 2. sadaļu:

“2. sadaļa — Nemotorizēti gaisa kuģi

CAT.OP.NMPA.100 Lidlauku un eksploatācijas vietu izmantošana

Ekspluatants izmanto tikai attiecīgajam gaisa kuģa tipam un eksploatācijas veidiem piemērotus lidlaukus un eksploatācijas vietas.

CAT.OP.NMPA.105 Trokšņu mazināšanas procedūras gaisa baloniem un ar dzinēju darbināmiem planieriem

Kapteinis ņem vērā gaisa kuģa radītā trokšņa ietekmi un vienlaikus nodrošina, lai drošībai būtu augstāka prioritāte nekā trokšņu mazināšanai.

CAT.OP.NMPA.110 Degvielas vai balasta krājumi un plānošana — gaisa baloni

- a) Ekspluatants nodrošina, lai pārvadātais degvielas vai balasta daudzums būtu pietiekams paredzētajam lidojuma ilgumam, kā arī iekļautu rezervi vēl 30 minūtes ilgam lidojumam.
- b) Degvielas vai balasta krājumus aprēķina atbilstīgi vismaz šādiem eksploatācijas apstākļiem, kādos jāveic lidojums:
  - 1) gaisa balona ražotāja sniegtie dati;
  - 2) paredzamā masa;
  - 3) paredzami meteoroloģiskie apstākļi; un
  - 4) gaisa satiksmes dienestu noteiktās procedūras un ierobežojumi.
- c) Aprēķini jādokumentē eksploatācijas lidojuma plānā.

CAT.OP.NMPA.115 Īpašu kategoriju pasažieru (SCP) pārvadāšana

Personas, kam pārvadāšanas laikā lidojumā nepieciešami īpaši apstākļi, palīdzība un/vai ierīces, ir uzskatāmas par SCP, un šīs personas ir jāpārvadā tādos apstākļos, kas garantē gaisa kuģa un personu uz tā klāja drošību, ievērojot ekspluatanta izstrādātās procedūras.

CAT.OP.NMPA.120 Pasažieru instruktāža

Ekspluatants nodrošina, lai pirms lidojuma vai, ja piemērojams, tā laikā pasažierus instruētu par drošības pasākumiem.

CAT.OP.NMPA.125 Gatavošanās lidojumam

Pirms lidojuma sākšanas gaisa kuģa kapteinis:

- a) ar visiem pieejamajiem līdzekļiem pārliecinās, ka sauszemes iekārtas, tostarp sakaru ierīces un navigācijas līdzekļi, kas ir pieejami un tieši vajadzīgi šajā lidojumā gaisa kuģa drošas ekspluatācijas nodrošināšanai, atbilst lidojuma ekspluatācijas veidam;
- b) pārziņā visu pieejamo meteoroloģisko informāciju, kas attiecas uz paredzēto lidojumu. Gatavojoties lidot attālu no izlidošanas vietas:
  - 1) izpēta pieejamos jaunākos meteoroloģiskos ziņojumus un prognozes; un
  - 2) plāno rezerves rīcības gaitu, lai nodrošinātos gadījumam, ja laikapstākļu dēļ lidojumu nevar pabeigt, kā plānots.

CAT.OP.NMPA.130 ATS lidojuma plāna iesniegšana

- a) Ja *ATS* lidojuma plāns nav iesniegts tāpēc, ka gaisa satiksmes noteikumi nepieprasa to iesniegt, ir jāiesniedz attiecīga informācija, kas vajadzības gadījumā ļautu iesaistīt avārijas dienestus.
- b) Veicot ekspluatāciju no vietas, kur *ATS* lidojuma plānu nav iespējams iesniegt, kapteinis vai ekspluatants *ATS* lidojuma plānu pārraida iespējami drīz pēc pacelšanās.

CAT.OP.NMPA.135 Pasažieru salona un pilotu kabīnes nodrošināšana — gaisa baloni

Gaisa kuģa kapteinis nodrošina, ka pirms pacelšanās un nosēšanās un apstākļos, kad tas uzskatāms par vajadzīgu drošības interesēs:

- a) visas iekārtas un bagāža ir pienācīgi nostiprinātas; un
- b) ārkārtas evakuācija ir iespējama.

CAT.OP.NMPA.140 Smēķēšana gaisa kuģī

Nevienai personai nav atļauts smēķēt planierī vai gaisa balonā.

CAT.OP.NMPA.145 Meteoroloģiskie apstākļi

Gaisa kuģa kapteinis lidojumu saskaņā ar *VFR* sāk vai turpina tikai tad, ja jaunākā pieejamā meteoroloģiskā informācija norāda, ka paredzētajā ekspluatācijas laikā laikapstākļi maršrutā un paredzētajā galapunktā atbildīs piemērojamiem *VFR* obligātajiem nosacījumiem vai pārsniegs tos.

CAT.OP.NMPA.150 Ledus un citi sārņotāji — procedūras lidlaukos

Kapteinis pacelšanos sāk tikai tad, kad gaisa kuģis ir atbrīvots no visiem uzslāņojumiem, kas var nelabvēlīgi ietekmēt gaisa kuģa darbību vai tā vadāmību, izņemot gadījumos, kad tas ir atļauts saskaņā ar *AFM* noteikumiem.

CAT.OP.NMPA.155 Pacelšanās apstākļi

Pirms pacelšanās sākuma kapteinis pārliecinās, ka saskaņā ar pieejamo informāciju laikapstākļi lidlaukā vai ekspluatācijas vietā nekavēs drošu pacelšanos un izlidošanu.

CAT.OP.NMPA.160 Nestandarta situāciju modelēšana lidojumā

Pārvadājot pasažierus, kapteinis gādā, lai nestandarta vai ārkārtas situācijas netiktu simulētas laikā, kad jāpiemēro nestandarta vai ārkārtas procedūras.

CAT.OP.NMPA.165 Degvielas un balasta apsaimniekošana lidojumā — gaisa baloni

Kapteinim regulāri jāpārbauda, vai izmantojamās atlikušās degvielas vai balasta daudzums lidojumā nav mazāks par daudzumu, kas vajadzīgs, lai pabeigtu iepļānoto lidojumu, un par rezerves daudzumu, kas paredzēts, lai veiktu nosēšanos.

CAT.OP.NMPA.170 Papildu skābekļa lietošana

Kapteinis nodrošina, lai lidmašīnas apkalpes locekļi, kuri iesaistīti tādu pienākumu izpildē, kas ir būtiski lidmašīnas drošai ekspluatācijai, lidojuma laikā lietotu papildu skābekli ikreiz, kad barometriskais augstums ilgāk nekā 30 minūtes pārsniedz 10 000 pēdu, kā arī ikreiz, kad barometriskais augstums pārsniedz 13 000 pēdu.

CAT.OP.NMPA.175 Nolaišanās un nosēšanās apstākļi

Pirms sākt nolaišanos, lai veiktu nosēšanos, kapteinis pārliecinās, ka saskaņā ar pieejamo informāciju nedz laikapstākļi paredzētajā lidlaukā vai ekspluatācijas vietā, nedz arī paredzētā skrejceļa stāvoklis nekavēs drošu nolaišanos un nosēšanos.

CAT.OP.NMPA.180 Ekspluatācijas ierobežojumi — karstā gaisa baloni

Karstā gaisa baloni drīkst pacelties nakts laikā, ja tajos ir pietiekami daudz degvielas, lai veiktu nosēšanos dienā.

CAT.OP.NMPA.185 Ekspluatācijas ierobežojumi — planieri

Planierus drīkst ekspluatēt tikai dienas laikā.”

C apakšdaļa — Gaisa kuģa darbības rādītāji un ekspluatācijas ierobežojumi

4) C apakšdaļai “Gaisa kuģu darbības rādītāji un ekspluatācijas ierobežojumi” pievieno šādu jaunu 4. sadaļu:

“4. sadaļa — Planieri

CAT.POL.S.100 Ekspluatācijas ierobežojumi

- a) Planiera slodzei, masai un smaguma centram (*CG*) ikvienā ekspluatācijas posmā jāatbilst ierobežojumiem, kas noteikti *AFM* vai arī ekspluatācijas rokasgrāmatā (*OM*), ja tās nosacījumi ir stingrāki.
- b) Planierī jāizvieto uzraksti, saraksti, instrumentu marķējumi vai to kombinācijas ar ekspluatācijas ierobežojumiem, kuru vizuālais attēlojums noteikts *AFM*.

CAT.POL.S.105 Svēršana

- a) Ekspluatantam jānodrošina, lai planiera masu un *CG* noteiktu, faktiski sverot planieri pirms tā ekspluatācijas sākuma. Jāņem vērā un pienācīgi jāreģistrē veiktās pārbūves un remontu ietekme uz masu un līdzsvaru. Jāgādā, lai šī informācija ir pieejama kapteinim.
- b) Ja pārmaiņu ietekme uz masu un līdzsvaru nav precīzi zināma, planieri sver atkārtoti.

CAT.POL.S.110 Veiktspēja

Kapteinis drīkst ekspluatēt planieri tikai tad, ja darbības rādītāji atbilst piemērojamiem lidojumu noteikumiem un visiem pārējiem ierobežojumiem, kas attiecas uz lidojumu, izmantojamo gaisa telpu, lidlaukiem vai ekspluatācijas vietām, ņemot vērā izmantoto karšu un shēmu kartēšanas precizitāti.”

6) C apakšdaļai “Gaisa kuģu darbības rādītāji un ekspluatācijas ierobežojumi” pievieno šādu jaunu 5. sadaļu:

“5. sadaļa — Gaisa baloni

CAT.POL.B.100 Ekspluatācijas ierobežojumi

- a) Gaisa balona slodzei un masai ikvienā ekspluatācijas posmā jāatbilst ierobežojumiem, kas noteikti *AFM* vai arī ekspluatācijas rokasgrāmatā (*OM*), ja tās nosacījumi ir stingrāki.
- b) Gaisa balonā jāizvieto uzraksti, saraksti, instrumentu marķējumi vai to kombinācijas ar ekspluatācijas ierobežojumiem, kuru vizuālais attēlojums noteikts *AFM*.

CAT.POL.B.105 Svēršana

- a) Ekspluatantam jānodrošina, lai gaisa balona masu noteiktu, faktiski sverot gaisa balonu pirms tā ekspluatācijas sākuma. Jāņem vērā un pienācīgi jāreģistrē veiktās pārbūves un remontu ietekme uz masu. Jāgādā, lai šī informācija ir pieejama kapteinim.
- b) Ja pārmaiņu ietekme uz masu nav precīzi zināma, gaisa balonu sver atkārtoti.

CAT.POL.B.110 Masas noteikšanas sistēma

- a) Lai kapteinis varētu pārliecināties par to, ka *AFM* ierobežojumi ir ievēroti, gaisa balona ekspluatantam jāizstrādā sistēma lai pirms katra lidojuma precīzi noteiktu šādus elementus:
  - 1) tukša gaisa balona masa;
  - 2) pārvadājumu kravas masa;
  - 3) degvielas vai balasta masa;
  - 4) pacelšanās masa;
  - 5) iekraušana gaisa balonā kapteiņa vai kvalificēta darbinieka uzraudzībā;
  - 6) visas dokumentācijas sagatavošana un izvietošana.
- b) Kapteinim pēc elektronisku aprēķinu algoritma jāspēj atkārtot masas aprēķins.
- c) Masas dokumentācija jāgatavo pirms katra lidojuma, un tā jādokumentē ekspluatācijas lidojuma plānā.

CAT.POL.B.115 Veiktspēja

Kapteinis drīkst ekspluatēt gaisa balonu tikai tad, ja darbības rādītāji atbilst piemērojamiem lidojumu noteikumiem un visiem pārējiem ierobežojumiem, kas attiecas uz lidojumu, izmantojamo gaisa telpu, lidlaukiem vai ekspluatācijas vietām, ņemot vērā izmantoto karšu un shēmu kartēšanas precizitāti.”

D apakšdaļa — Instrumenti, dati, iekārtas

- 7) D apakšdaļai “Instrumenti, dati un iekārtas” pievieno šādu jaunu 3. sadaļu:

“3. sadaļa — Planieri

CAT.IDE.S.100 Instrumenti un iekārtas — vispārējās prasības

- a) Šajā apakšdaļā prasītos instrumentus un iekārtas apstiprina saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1702/2003, ja tie:
- 1) tiek lietoti lidojumu apkalpes vajadzībām, lai kontrolētu lidojuma trajektoriju;
  - 2) tiek lietoti, lai panāktu atbilstību CAT.IDE.S.140. punktam;
  - 3) tiek lietoti, lai panāktu atbilstību CAT.IDE.S.145. punktam; vai
  - 4) ir uzstādīti planierī.
- b) Aprīkojuma atļauja nav nepieciešama šādiem priekšmetiem (ja tie prasīti šajā apakšdaļā):
- 1) pārnēsājami lukturīši;
  - 2) precīzie hronometri; un
  - 3) izdzīvošanas un signalizācijas ierīces.
- c) Instrumentiem un iekārtām, kas nav prasīti šajā apakšdaļā, kā arī citām iekārtām, kas nav prasītas citos pielikumos, bet ko ved lidojumā, jāatbilst šādiem noteikumiem:
- 1) šo instrumentu vai iekārtu sniegto informāciju lidojumu apkalpe neizmanto, lai pierādītu atbilstību Regulas (EK) Nr. 216/2008 I pielikumam; un
  - 2) šie instrumenti un iekārtas — arī bojājumu vai nepareizas darbības gadījumā — nedrīkst ietekmēt planiera lidojumderīgumu.
- d) Instrumentiem un iekārtām jābūt gataviem lietošanai vai pieejamiem no darba vietas, kur sēž lidojumu apkalpes locekļi, kam šie instrumenti vai iekārtas jālieto.
- e) Visām vajadzīgajām avārijas ierīcēm jābūt ērti pieejamām tūlītējai lietošanai.

CAT.IDE.S.105 Lidojumam obligāto iekārtu saraksts

Lidojumu nedrīkst sākt, ja nedarbojas vai trūkst kāds no plānotajā lidojumā vajadzīgiem planiera instrumentiem, iekārtām vai funkcijām, izņemot gadījumus, kad planieri ekspluatē saskaņā ar obligāto iekārtu sarakstu (*MEL*).

CAT.IDE.S.110 Ekspluatācija saskaņā ar *VFR* — lidojumu un navigācijas instrumenti

- a) Planieriem, ko ekspluatē dienā saskaņā ar *VFR*, jābūt aprīkoti ar ierīcēm, kas mēra un parāda:
- 1) magnētisko kursu — planieros ar dzinēju;
  - 2) laiku stundās, minūtēs un sekundēs;

- 3) barometrisko augstumu; un
  - 4) izmērīto gaisa ātrumu.
- b) Planieriem, ko lieto apstākļos, kad planieri nevar noturēt vēlamajā telpiskajā stāvoklī, neizmantojot vismaz vienu papildu instrumentu, līdztekus a) apakšpunktā minētajam jābūt aprīkoti ar ierīcēm, ar ko mēra un parāda:
- 1) vertikālo ātrumu;
  - 2) telpisko stāvokli vai pagriezienus un slīdēšanu;
  - 3) magnētisko kursu.

CAT.IDE.S.115 Lidošana mākoņos — lidojumu un navigācijas instrumenti

Planieriem, ar kuriem veic lidojumus mākoņos, jābūt aprīkoti ar ierīcēm, kas mēra un parāda:

- a) magnētisko kursu;
- b) laiku stundās, minūtēs un sekundēs;
- c) barometrisko augstumu;
- d) izmērīto gaisa ātrumu;
- e) vertikālo ātrumu; un
- f) telpisko stāvokli vai pagriezienus un slīdēšanu.

CAT.IDE.S.120 Sēdekļi un ierobežotājsistēmas

- a) Planieros jābūt:
  - 1) sēdeklim katrai personai uz tā klāja; un
  - 2) sēdekļa drošības jostai ar ķermeņa augšdaļas ierobežotājsistēmu katram sēdeklim atbilstīgi *AFM*.
- b) Sēdekļa drošības jostai ar ķermeņa augšdaļas ierobežotājsistēmu jābūt atsprādzējama vienā punktā.

CAT.IDE.S.125 Papildu skābeklis

Planieros, ko lieto barometriskajā augstumā virs 10 000 pēdām, jābūt skābekļa uzglabāšanas un padeves ierīcei, ar kuru var pārvadāt pietiekami daudz elpošanas skābekļa, lai apgādātu:

- a) apkalpes locekļus vēl papildu 30 minūtes, kad barometriskais augstums ir no 10 000 pēdām līdz 13 000 pēdām; un
- b) visus apkalpes locekļus un pasažierus visu laiku, kamēr barometriskais augstums ir virs 13 000 pēdām.

CAT.IDE.S.130 Lidojumi virs ūdens

Planieros, ko ekspluatē virs ūdens, kapteinis izvērtē izdzīvošanai radīto risku personām, kas ir planierī, piespiedu nosēšanās gadījumā un atbilstīgi riska izvērtējumam nosaka, vai ir jāpārvadā:

- a) katrai personai uz klāja paredzēta glābšanas veste vai līdzvērtīga individuāla peldierīce, kas jāvalkā vai jānovieto tā, lai būtu viegli pieejama no tās personas sēdekļa, kuras lietošanai tā paredzēta;
- b) avārijas atrašanās vietas raidītājs (ELT) vai personas vietu norādošā bāka (PLB), ko pārvadā kāds apkalpes loceklis vai pasažieris un kas vienlaikus spēj raidīt 121,5 MHz un 406 MHz frekvencē; un
- c) iekārta avārijas signālu raidīšanai, veicot lidojumu:
  - 1) virs ūdens tālāk par planēšanas attālumu no zemes; vai
  - 2) vietā, kur pacelšanās vai nolaišanās trajektorija virs ūdens ir tāda, ka nelaimes gadījumā būtu vajadzīga piespiedu nosēšanās.

CAT.IDE.S.135 Izdzīvošanas ierīces

Planieros, ar ko lido virs teritorijām, kur meklēšana un glābšana būtu īpaši apgrūtināta, jābūt signālierīcēm un dzīvības glābšanas ierīcēm, kas piemērotas pārlidojamajām teritorijām.

CAT.IDE.S.140 Radiosakaru iekārta

- a) Ja attiecīgi prasīts noteikumos par gaisa telpu, kur veic lidojumu, planieros jābūt radiosakaru iekārtai, ar kuru var veikt divvirzienu sakarus ar aeronavigācijas stacijām vai izmantot frekvences, kas noteiktas šīs gaisa telpas prasībās.
- b) Ja prasīts a) apakšpunktā, radiosakaru iekārtai jānodrošina sakari aeronavigācijas avārijas frekvencē 121,5 MHz.

CAT.IDE.S.145 Navigācijas ierīces

Planieros jābūt nepieciešamajām navigācijas iekārtām, lai lidojumu varētu turpināt saskaņā ar:

- a) *ATS* lidojuma plānu (ja piemērojams); un
- b) piemērojamām prasībām par gaisa telpu.

CAT.IDE.S.150 Uztvērējraidītājs

Ja attiecīgi prasīts noteikumos par gaisa telpu, kur veic lidojumu, planieros jābūt uzstādītam sekundārās novērošanas radiolokatora (*SSR*) uztvērējraidītājam, kas spēj veikt visas vajadzīgās funkcijas.”

- 8) D apakšdaļā “Instrumenti, dati un iekārtas” pievieno šādu jaunu 4. sadaļu:

“4. sadaļa — Gaisa baloni

CAT.IDE.B.100 Instrumenti un iekārtas — vispārējās prasības

- a) Šajā apakšdaļā prasītos instrumentus un iekārtas apstiprina saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1702/2003, ja tie:
- 1) tiek lietoti lidojumu apkalpes vajadzībām, lai noteiktu lidojuma trajektoriju;
  - 2) tiek lietoti, lai panāktu atbilstību CAT.IDE.B.155. punktam; vai
  - 3) ir uzstādīti gaisa balonā.
- b) Aprīkojuma atļauja nav nepieciešama šādiem priekšmetiem (ja tie prasīti šajā apakšdaļā):
- 1) pārnēsājami lukturīši;
  - 2) precīzie hronometri;
  - 3) pirmās palīdzības komplekts;
  - 4) izdzīvošanas un signalizācijas ierīces;
  - 5) rezerves aizdedzes avots;
  - 6) ugunsdzēsības sega vai ugunsdrošs pārsegs;
  - 7) atsaite; un
  - 8) nazis.
- c) Instrumentiem un iekārtām, kas nav prasīti šajā apakšdaļā, kā arī citām iekārtām, kas nav prasītas citos pielikumos, bet ko ved lidojumā, jāatbilst šādiem noteikumiem:
- 1) šo instrumentu vai iekārtu sniegto informāciju lidojumu apkalpe neizmanto, lai pierādītu atbilstību Regulas (EK) Nr. 216/2008 I pielikumam; un
  - 2) šie instrumenti un iekārtas — arī bojājumu vai nepareizas darbības gadījumā — nedrīkst ietekmēt gaisa balona lidojumderīgumu.
- d) Instrumentiem un iekārtām jābūt gataviem lietošanai vai pieejamiem no darba vietas, kur norīkoti lidojumu apkalpes locekļi, kam šie instrumenti vai iekārtas jālieto.
- e) Visām vajadzīgajām avārijas ierīcēm jābūt ērti pieejamām tūlītējai lietošanai.

CAT.IDE.B.105 Lidojumam obligāto iekārtu saraksts

Lidojumu nedrīkst sākt, ja nedarbojas kāds no plānotajā lidojumā vajadzīgiem gaisa balona instrumentiem, iekārtām vai funkcijām, izņemot gadījumus, kad gaisa balonu ekspluatē saskaņā ar obligāto iekārtu sarakstu (*MEL*).

CAT.IDE.B.110 Ekspluatācijas gaismas

Nakts lidojumos gaisa balonā jābūt:

- a) pozīcijas apgaismojumam;
- b) līdzekļiem, ar ko pienācīgi apgaismot visus gaisa balona drošai ekspluatācijai nepieciešamos instrumentus un iekārtas; un
- c) pārnēsājamam lukturītim.

CAT.IDE.B.115 Ekspluatācija saskaņā ar VFR — lidojumu un navigācijas instrumenti un saistītās iekārtas

Gaisa balonos, ko ekspluatē saskaņā ar VFR, jābūt:

- a) ierīcēm, kas rāda dreifēšanas virzienu, un
- b) ierīcēm, ar ko mēra un parāda:
  - 1) laiku stundās, minūtēs un sekundēs;
  - 2) vertikālo ātrumu, ja prasīts *AFM*;
  - 3) barometrisko augstumu, ja prasīts *AFM*, ja to nosaka gaisa telpas prasības vai ja augstums jākontrolē skābekļa lietošanas dēļ; un
  - 4) katras dedzināšanas gāzes piegādes līnijas spiedienu (izņemot gāzes gaisa baloniem).

CAT.IDE.B.120 Ierobežotājsistēmas

Gaisa balonos, kuru grozi ir sadalīti vairākos nodalījumos, jābūt ierobežotājsistēmai kapteinim.

CAT.IDE.B.125 Pirmās palīdzības komplekti

- a) Gaisa balonos jābūt pirmās palīdzības komplektam.
- b) Papildu pirmās palīdzības komplektu var pārvadāt izgūšanas nesējlīdzeklī.
- c) Pirmās palīdzības komplektiem jābūt:
  - 1) viegli pieejamiem lietošanai; un
  - 2) regulāri atjauninātiem.

CAT.IDE.B.130 Papildu skābeklis

Gaisa balonos, ko lieto barometriskajā augstumā virs 10 000 pēdām, jābūt skābekļa uzglabāšanas un padeves ierīcei, ar kuru var pārvadāt pietiekami daudz elpošanas skābekļa, lai apgādātu:

- a) apkalpes locekļus vēl papildu 30 minūtes, kad barometriskais augstums ir no 10 000 pēdām līdz 13 000 pēdām; un
- b) visus apkalpes locekļus un pasažierus visu laiku, kamēr barometriskais augstums ir virs 13 000 pēdām.

CAT.IDE.B.135 Pārnēsājami ugunsdzēsības aparāti

Karstā gaisa balonos jābūt vismaz vienam pārnēsājamam ugunsdzēsības aparātam, kā pieprasa piemērojami lidojumderīguma noteikumi.

CAT.IDE.B.140 Lidojumi virs ūdens

Gaisa balonos, ko ekspluatē virs ūdens, kapteinis izvērtē izdzīvošanai radīto risku personām, kas ir gaisa balonā, piespiedu nosēšanās gadījumā un atbilstīgi riska izvērtējumam nosaka, vai ir jāpārvadā:

- a) katram cilvēkam uz gaisa balona klāja glābšanas veste vai katram bērnam, kurš jaunāks par 24 mēnešiem, — līdzvērtīga individuāla peldierīce, kas jāvalkā vai jānovieto tā, lai būtu viegli pieejama no tās personas sēdekļa vai guļvietas, kuras lietošanai tā ir paredzēta;
- b) avārijas atrašanās vietas raidītājs (*ELT*) vai personas vietu norādošā bāka (*PLB*), ko pārvadā kāds apkalpes loceklis vai pasažieris un kas vienlaikus spēj raidīt 121,5 MHz un 406 MHz frekvencē; un
- c) iekārta avārijas signālu raidīšanai.

CAT.IDE.B.145 Izdzīvošanas ierīces

Gaisa balonos, ar ko lido virs teritorijām, kur meklēšana un glābšana būtu īpaši apgrūtināta, jābūt signālierīcēm un dzīvības glābšanas ierīcēm, kas piemērotas pārlidojamajām teritorijām.

CAT.IDE.B.150 Dažādas iekārtas

- a) Gaisa balonā jābūt katram apkalpes loceklim paredzētiem aizsargcimdiem.
- b) Karstā gaisa balonos jābūt:
  - 1) rezerves aizdedzes avotam;
  - 2) ierīcei, kas mēra un rāda degvielas daudzumu;
  - 3) ugunsdzēsības segai vai ugunsdrošam pārsegam; un
  - 4) vismaz 25 m garai atsaitei.
- c) Gaisa balonos jābūt:
  - 1) nazim; un
  - 2) vismaz 20 m garai atsaitei, kas izgatavota no dabiskās šķiedras vai statisko elektrību vadoša materiāla.

CAT.IDE.B.155 Radiosakaru iekārta

- a) Ja attiecīgi prasīts noteikumos par gaisa telpu, gaisa balonos pilota darba vietā jābūt radiosakaru iekārtai, ar kuru var veikt divvirzienu sakarus ar aeronavigācijas stacijām vai izmantot frekvences, kas noteiktas šīs gaisa telpas prasībās.
- b) Ja prasīts a) apakšpunktā, radiosakaru iekārtai jānodrošina sakari aeronavigācijas avārijas frekvencē 121,5 MHz.

CAT.IDE.B.160 Uztvērējraidītājs

Ja attiecīgi prasīts noteikumos par gaisa telpu, kur veic lidojumu, gaisa balonos jābūt uzstādītam sekundārās novērošanas radiolokatora (*SSR*) uztvērējraidītājam, kas spēj veikt visas vajadzīgās funkcijas.”